

YTTRANDE
S2020/05223/SOF
2020-10-09
Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar DS 2020:15 "Reglering av undersköterskeyrket – kompetenskrav och övergångsbestämmelser"

RPG - Riksförbundet PensionärsGemenskap- har beretts tillfälle att yttra sig över förslagen i rubricerad departementsserie och lämnar följande synpunkter:

Vi bifaller PM:ets förslag att efter ansökan ska bevis om rätt att använda yrkestiteln undersköterska utfärdas till den som har en utbildning med inriktning mot vård och omsorg från gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning eller har förvärvat motsvarande kompetens.

Vi bifaller PM:ets förslag att undersköterskors befintliga kompetens tillvaratas under en övergångsperiod.

Vi avstyrker att övergångsperioden förlängs till 31 december 2034, dvs 10 år efter ikraftträdandet. Vi anser att tiden är för lång. Istället stödjer vi det ursprungliga förslaget i utredningen "Stärkt kompetens i vård och omsorg (SOU 2019:20)" där övergångsperioden är 5 år.

I PM:et motiveras den långa tidsramen med att minska trycket av antalet ansökningar per år som Socialstyrelsen validerar. Dessutom beräknar utredaren att ca 40 % av dagens undersköterskor hinner gå i pension och efterfrågar inte den skyddade titeln undersköterska.

Vi anser detta är att vända fokus åt fel håll. *Syftet med en reglering av yrket undersköterska är att öka kompetensen, höja yrkets status och öka säkerheten för landets omsorgstagare.* Inte att optimera Socialstyrelsens arbetsprocess. För att istället nå sitt syfte behöver åtgärden genomföras tidigare än 2034. Vi jämför med legitimationssystemet för lärare och förskollärare från 2011 där övergångsperioden var ca 5 år. Lärare fick själva styrka sin kompetens med betyg i olika ämnen. Valideringsprocessen för undersköterskor torde vara enklare. Dessutom går den digitala utvecklingen snabbt och 2025 finns IT-system som kan rationalisera valideringen.

Vi delar PM:ets analys att konsekvensen av övergångsbestämmelsernas krav på tillsvidareanställning för att få fortsätta att använda yrkestiteln undersköterska, kommer att innebära att anställda erbjuds tillsvidareanställning i högre grad. Det vill säga en trygg anställningsform som vi anser vara positivt.

Övrigt

Vi har i den ursprungliga utredningen "Stärkt kompetens i vård och omsorg" (SOU 2019:20) ställt oss bakom förslagen om en ändamålsenlig reglering för yrket undersköterska med syfte att öka kvaliteten och säkerheten i hälso- och sjukvården samt i omsorgen. En skyddad titel kan dessutom bidra till jämlik och jämställd omsorg i hela landet. Genom att höja yrkets status kan fler unga välja att utbilda sig till undersköterska och arbeta inom äldreomsorgen.

För att säkra det ökade behovet av kvalificerad personal som också stannar kvar inom yrket över tid, behöver incitamenten att jobba inom äldreomsorgen förstärkas. Reglering av yrket undersköterska med enhetligt kunskapskrav är en del, men även lön, ansvar, hållbar arbetsmiljö, möjlighet till karriärvägar och vidareutbildning samt tydliga skillnader i arbetsuppgifter jämfört med exempelvis vårdbiträden, är andra viktiga komponenter.

Om inga incitament och skillnader finns, kommer få att välja att ansöka om ett bevis att kalla sig undersköterska under övergångsperioden och risken för anhopning av ansökningar i slutet av perioden är uppenbar. Perioden kan då komma att behöva förlängas ytterligare vilket i sin tur kan leda till ännu större brist på utbildad personal och äldre riskerar få sämre omsorg. Verksamheter kan istället att lockas öka andelen vårdbiträden. Klyftorna i samhället torde därmed öka än mer då välbeställda äldre, ofta i storstad, kan efterfråga vård- och omsorg av välutbildad personal.

RPG vill också med enfaset trycka på vikten av nödvändiga kunskaper i svenska språket samt att vårdutbildningen oavsett gymnasium eller Komvux, innehåller moment om en värdig och respektfull vård. Det är också viktigt att de som arbetar inom äldreomsorgen tränas i att möta den äldre i existentiella samtal i livets slutskede.

Monica Blomberg
Förbundsordförande RPG